

Каталог - 2018

**ХАРКІВСЬКИЙ
ОСІННІЙ МАРАФОН
ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Г. С. Сковороди
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені А. С. МАКАРЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НАПН УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ХАРКОВА
МІЖРЕГІОНАЛЬНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ СПРІЯННЯ РОЗВИТКУ СИМВОЛДРАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНА АСОЦІАЦІЯ
СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ЦЕНТР ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВОСТЯМИ РОЗВИТКУ «ЛАДО»

*З нагоди 110-річного ювілею Л.І. Божович (1908-1981),
115-ї річниці з дня народження П.І. Зінченка (1903-1969)
та О.М. Леонтьєва (1903-1979)*

ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Каталог психотехнологій; тези доповідей)

27 жовтня 2018 року

Харків – 2018

УДК 159.9.07
ББК 88

Рецензенти:

Кузнєцов Марат Амірович, доктор психологічних наук, професор кафедри практичної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Панок Віталій Григорович, психологічних наук, професор, директор Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи

Романовський Олександр Георгійович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного технічного університету «ХПІ»

*Рекомендовано до друку Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди,
протокол № 7 від 25.10.2018 року*

ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ: матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 27 жовтня 2018 р., ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Харків: Діса плюс, 2018. 304 с.

ISBN 978-617-7645-34-3

У збірнику представлено матеріали науково-практичної конференції «**ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ**», метою якої було висвітлення в рамках профорієнтації та просвітництва новітніх розробок у галузі психотехнологій, представлених на теренах України.

Перша частина збірника містить **Каталог психотехнологій** новітніх авторських розробок розвивальних, психокорекційних, діагностичних, тренінгових програм, методик, технік тощо, інформація про які подана у вигляді анотацій.

У другій частині розміщено тези доповідей, які містять результати науково-практичних розробок учасників конференції.

Матеріали конференції віддзеркалюють результати сучасних досліджень у галузях теоретичної та прикладної психології.

Для науковців, викладачів, аспірантів та магістрантів, студентів гуманітарних спеціальностей, практичних психологів, вихователів, соціальних та медичних працівників.

Матеріали друкуються в авторському варіанті з правками редакції.

ISBN 978-617-7645-34-3

УДК 159.9.07
ББК 88

© ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2018
© Колектив авторів, 2018
© Сльчанінова Т.М. (оформлення, Ψ-емблема), 2018
© Фоменко К.І. (обкладинка), 2018

Дняб Набил Ценность собственной жизни у студентов как объект психологического исследования	157
Дівінець Д.С. Вплив релігійних установок на відношення до смерті у молоді	162
Дорожко І.І., Сосніхіна С.Є. Ціннісні настанови сучасної студентської сім'ї.....	166
Жукова Л.В. Основні напрямки психолого-педагогічного супроводу дітей з аутичними порушеннями	170
Задорожна І.С., Шукалова О.С. Прояв агресії у студентської молоді.....	172
Зайцева О.О. Теоретичне обґрунтування змістової моделі мотиваційних чинників метакогнітивної активності студентів та методи їх вивчення	174
Захаревич Н.В. Критичне мислення і креативність як важливі компетентності у навчанні старшокласників	177
Корж О.В. Особливості пошуку сенсу життя у людей середнього віку	179
Костикова О.В. Профессиональный имидж: аспекты конструктивной критики	183
Крамченкова В.О. Типологія ставлення до паління	184
Кузнєцов М.А., Шаповалова В.С. Прогнозування ступеня схильності студентів до страхів, пов'язаних з навчально-професійною діяльністю	185
Кузнєцова М.М. Оптимізм в системі предикторів психічної саморегуляції навчально-професійної діяльності студентів	190
Кушнарєва Л.А. Особливості та наслідки переживання нещасливого кохання	195
Ладика В. В., Шукалова О.С. Роль репрезентативної системи сприйняття у процесі навчання студентів	196
Леженіна Л.М. Психологічні умови профілактики синдрому емоційного вигорання у майбутніх працівників слідчого апарату правоохоронних органів.....	198
Лесніченко Н.П. Психосоматика у фокусі історії.....	200
Лисенко Л.М. Значущість соціального інтелекту в професіях системи «людина – людина».....	204
Лисечко М.В. Структурно-процесуальна модель формування рольової компетентності у студентів	208
Литвин А.О. Здатність генерувати ідеї як властивість особистості	112
Лугова М.С. Особливості психосоматичної компетентності людей з алергічними реакціями та захворюваннями шкіри.....	214
Меднікова Г.І. Психологічні особливості хворих на нейродерміт	216
Місюра А.В. Психологічні особливості мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.....	218
Москаленко В.В., Цигічко К.Д. Арт-терапія як метод розвитку обдарованості дитини	219
Нестеренко М.О. Підходи до психологічної діагностики особистості	221
Нестеренко М.О., Ярещенко О.В. Психологічні складові структури особистості співробітника Національної поліції України	224
Нікітіна О. П., Обухова Н. О. Особливості розробки психотехнологій по активізації потенціалу особистості в контексті ауто перцепції.....	227
Нікітіна О.П., Турчинова Ю.Р. Психологічні особливості стилів батьківського виховання в залежності від типу сім'ї (повна/неповна).....	227
Одокієнко О.Є., Жидко М.Є. Основні виклики у практиці психолога в сучасному технічному університеті (на прикладі досвіду психологічної служби, відділу навчально-виховної роботи Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»).....	229
Орлова В.А., Підчасов Є.В. Роль стилю сімейного виховання у формуванні	

Кушнарьова Л.А.,

Національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
м. Харків

ОСОБЛИВОСТІ ТА НАСЛІДКИ ПЕРЕЖИВАННЯ НЕЩАСЛИВОГО КОХАННЯ

Вивчаючи кохання ми вирішили, що для розкриття повної картини любові варто розглянути і негативні її наслідки. Відомо, що нещасливі відносини з протилежною статтю чоловіки та жінки сприймають по-різному. До того ж не лише дорослі люди, а й підлітки схильні важко переживати розрив любовних відносин. Одним з наслідків таких переживань є суїцидальні схильності осіб, як деструктивний спосіб виходу зі складної ситуації (А.А. Анцупов, 2000).

Для ознайомлення з цим питанням та визначення основних стратегій поведінки осіб після тяжкого розриву любовних відносин нами було розроблено опитувальник «Наслідки нещасливого кохання». Для реалізації поставлених завдань було опитано 126 осіб з яких 80 жінки та 46 чоловіків віком від 14 до 62 років. Середній вік респондентів 25 років.

В розроблений нами опитувальник в кінцевому варіанті входить 24 питання, за результатами якого визначаються 4 фактори: «Песимістичність», «Оптимістичність», «Суїцидальність» та «Розчарованість в житті». Одним з важливих показників надійності опитувальника є його внутрішня узгодженість. Нам вдалося досягти високої внутрішньої узгодженості шкал ($\alpha=0,84$).

В ході дослідження використовувалися також такі методи: «Стандартизований багатофакторний метод дослідження особистості (СМІЛ)» та методика «Рівень влюбливості» (Є.П. Ільїн).

Виявлено, що від рівня влюбливості не залежить стратегія поведінки респондентів після розриву відносин. Жінки після розриву відносин проявляють більше песимістичності ніж чоловіки. Жінкам починає здаватися, що вони «невдахи», що це був останній шанс на щастя, тощо. Чоловіки ж навпаки під розлученням вбачають «звільнення від ланцюгів» (якщо говорити про соціальні стереотипи). Для жінок показник суїцидальності в підлітковому віці, в юності та в дорослості знаходиться майже на одному рівні, але спостерігаються невеликі зростання показника при дорослішанні (ймовірно це пов'язано з більш серйозним відношенням до свого партнера, наявністю спільних планів на майбутнє і у випадку розриву відношень ця ситуація сприймається найболючіше, з'являється апатія до життя). Підлітки не залежно від статі менше піддаються суїцидальним думкам, так як вони більш оточені коханням, турботою зі сторони батьків, друзів і це допомагає їм пережити та компенсувати втрату партнера. Нами було виявлено, що дорослі мають приблизно однаковий рівень влюбливості. На цьому віковому етапі як для чоловіків так і для жінок палкі відносини відходять на другий план. В цей час особливо

важливе відчуття надійного тилу, стабільності та взаємопорозуміння. Зрілі партнери тривалий час придивляються до майбутньої пари, уважно відносяться не лише до зовнішності, але й оцінюють партнера як особистість.

В подальшому планується вдосконалення розробленого опитувальника, проведення повторного дослідження з глибоким вивченням деструктивних стратегій поведінки після розриву любовних відносин. Надалі опитувальник можна буде використовувати в практиці, як психологічний інструментарій.

Ладика В. В., Шукалова О.С.

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради, м. Харків

РОЛЬ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОЇ СИСТЕМИ СПРИЙНЯТТЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Глобальним рушієм сьогодення є стрімкий ріст обсягу інформації й упровадження інформаційних технологій в усі сфери життя та діяльності людини. Загальні зміни зумовили необхідність модифікацій у освітянській системі. Тому перед освітою виникає завдання: вона повинна модернізуватися і формувати в молоді якості, необхідні для успішної самоактуалізації в інформаційному суспільстві після завершення навчання у освітніх закладах, зокрема у педагогічних закладах вищої освіти. У рамках інформативних змін викладачу слід враховувати, яким чином студент зберігає та оброблює інформацію.

Метою нашого дослідження є вивчення впливу репрезентативної системи сприйняття на процес навчання студентів.

Психологами доведено, що в навчальному процесі слід враховувати способи, що вже склалися та прийоми набутих знань. І до сьогодні йдуть суперечки щодо впливу та ефективності різних параметрів індивідуальності здобувачів освіти на успішність навчання. Одним з таких параметрів є провідний канал сприймання, тобто модальність.

Звернемось до одного з напрямлень психології та психотерапії – до нейролінгвістичного програмування (НЛП), авторами якого є Р. Бендлер та Дж. Гріндер. Аналіз їх праць доводить, що серед факторів, які активно впливають на процес пізнавальної діяльності, головна роль належить провідній модальності (Свириденко О. М., 2013). Тобто за допомогою яких людина отримує, зберігає і кодує інформацію в своєму мозку, – картинки, звуки, відчуття, запахи і смаки – більш відомі як репрезентативні системи (Бендлер Р., 2010).

Репрезентативна система (лат. *representatio* – наочне зображення) – основний, домінуючий спосіб отримання людиною інформації із зовнішнього світу; індивідуальна модель сприйняття того, що передають органи чуття людини; переважний спосіб обробки, зберігання та повторного